

**ДОНЕЦЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
ДОНЕЦЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНИЙ
ЦЕНТР**

вул. Василя Стуса, 19, м. Краматорськ, Донецька обл., Україна, 84333, факт. адреса: вул. Паркова
.62, м. Краматорськ, Донецька обл., Україна, 84331
тел.: +380500360876, E-mail: donoenc@gmail.com, www.donoenc.com.ua, код ЄДРПОУ 25954143

30.11.2023 № 149

№ _____ від

Органам управління освітою рад
територіальних громад,
зкладам позашкільної освіти
спільної власності
територіальних громад сіл,
селищ, міст, що перебувають в
управлінні обласної ради

Директорам рай/міськ ЕНЦ,
комплексних закладів
позашкільної освіти

Про проведення обласного етапу
Всеукраїнського природоохоронного
конкурсу «Годівничка»

На виконання наказу директора департаменту освіти і науки Донецької облдержадміністрації від 04.01.2023 року № 1/163-23-ОД «Про затвердження Плану обласних організаційно-масових заходів з дітьми та учнівською молоддю на 2023 рік (за основними напрямками позашкільної освіти)», з метою виховання ціннісного ставлення до біорізноманіття, проведення широкої просвітницької роботи та практичних дій з охорони та збереження орнітофауни, Донецький обласний еколого-натуралістичний центр з листопада 2023 року по березень 2024 року проводить обласний етап **Всеукраїнського природоохоронного конкурсу «Годівничка»** (далі – Конкурс).

Для участі у Конкурсі необхідно зареєструватися до **05 березня 2024 року** за посиланням:
<https://docs.google.com/forms/d/1YhaMmHWDEKog7XMvDMTRvYiK0MNZwoIwmGQ6hITn7-0/edit>

Матеріали Конкурсу додаються до реєстраційної форми.

Учасникам взяти до уваги, що роботи – переможці обласного етапу Конкурсу надсилаються для участі у Всеукраїнському етапі за їхній кошт на надану додатково адресу.

Умови проведення та інструктивно-методичні матеріали Конкурсу додаються.

Додаткова інформація: за тел. 0669703939 (Сергій Гнибіда) або електронною адресою: godivnickadoenc@gmail.com.

З вірою в перемогу,

В.о. директора

Галина МИРНА

Гнибіда Сергій, 0669703939

**Умови проведення
обласного етапу Всеукраїнського природоохоронного конкурсу
«Годівничка»**

1. Загальні положення

Організацію та проведення обласного етапу Всеукраїнського природоохоронного конкурсу «Годівничка» (далі – Конкурс) здійснюють Донецький обласний еколого-натуралістичний центр (далі – ДООЕНЦ), органи управління освітою територіальних громад, заклади позашкільної освіти спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст, що перебувають в управлінні обласної ради, районні/міські еколого-натуралістичні центри, комплексні заклади позашкільної освіти Донецької області.

2. Мета та завдання Конкурсу

Конкурс проводиться з метою виховання ціннісного ставлення до біорізноманіття, проведення широкої просвітницької роботи та практичних дій з охорони та збереження орнітофауни.

Головними завданнями Конкурсу є:

- ознайомлення з видовим різноманіттям зимуючих птахів своєї місцевості;
- надання учням знань з біології птахів, аспектів їх підгодівлі;
- оволодіння методиками визначення, спостереження та обліку зимуючих птахів;
- формування навичок гуманного ставлення до птахів, мотивація до їх охорони.

3. Учасники Конкурсу

До участі в Конкурсі запрошуються здобувачі освіти (вихованці) та дитячі колективи закладів загальної середньої та позашкільної освіти, громадські екологічні об'єднання, сімейні колективи за такими віковими категоріями:

- I вікова категорія – діти 6-11 років;
- II вікова категорія – діти 12-17 років;
- III вікова категорія – дорослі;
- IV категорія – змішані групи (у складі дітей різного віку та дорослих).

Участь у конкурсі може бути індивідуальною чи у складі команди (колективною).

Вік учасників необмежений.

4. Етапи проведення конкурсу

Конкурс проводиться у два етапи:

- I етап (обласний) – до 15 березня поточного року;
- II етап (всеукраїнський) – до 15 квітня поточного року.

Для участі у Конкурсі учасники подають свої матеріали у вигляді **звітів, альбомів, презентацій, відеофільмів тощо, які висвітлюють три наступні кроки проведеної роботи** (саме такі роботи переможців будуть направлені для участі у Всеукраїнському етапі):

I крок – вивчення орнітофауни своєї місцевості, складання каталогів птахів, визначення місць, де птахи зустрічаються найчастіше, виготовлення годівниць та заготівля кормів;

II крок – розвішування годівничок та здійснення підгодівлі птахів;

III крок – проведення свята, на якому підводяться підсумки конкурсу. Протягом всього часу проведення конкурсу учнями (вихованцями) ведуться спостереження за птахами, фіксуються результати спостережень.

Увага!!!

У рамках проведення Конкурсу у закладах освіти **можуть бути** проведені масові заходи серед учнів:

- конкурс на кращу годівничку;
- конкурс на кращий малюнок;
- конкурс на кращу світлину;
- конкурс на кращий фотоколаж;
- конкурс на кращу поробку;
- конкурс на кращий вірш, оповідання про зимуючих птахів;
- конкурс на кращу агітаційну листівку про зимуючих птахів.

Серед вчителів та керівників гуртків:

- конкурс на кращий сценарій Свята зимуючих птахів;
- конкурс на кращу розробку заняття про птахів.

Роботи переможців названих конкурсів на рівні закладів освіти (по 2 роботи від закладу у кожному конкурсі) можуть бути надіслані та будуть оцінюватися лише на обласному етапі.

У рамках Конкурсу також проводиться Великий зимовий облік птахів.

Матеріали за результатами **проведення усіх трьох кроків конкурсу** (протоколи підведення підсумків відбіркових етапів на рівні територіальних громад або на рівні закладів позашкільної освіти, кращі роботи учасників) прикріплюються до реєстраційної форми.

Заявка на участь у Конкурсі подається онлайн до **05 березня 2024 року** за посиланням, наданим у листі.

5. Вимоги до оформлення конкурсних робіт

Для участі у Конкурсі учасники подають свої матеріали, які повинні висвітлювати їх участь у всіх зазначених вище кроках Конкурсу, у вигляді:

- Звітів, науково-дослідних робіт, проєктів тощо, зроблених у форматах WORD та PDF;
- Альбомів (фотоальбомів) – до 30 сторінок;
- Презентацій – об'ємом не більше 20 слайдів;
- Відеофільмів – до 7 хв.;
- Соціальних відеороликів – до 2 хв.

Організаційний комітет залишає за собою право виділяти і оцінювати окремі номінації у процесі перегляду робіт, якщо виникнуть для цього відповідні умови.

Критерії оцінювання конкурсних робіт:

- Відповідність темі – до 10 балів;
- Максимальне висвітлення усіх трьох кроків виконаної роботи – до 25 балів;
- Природоохоронне значення – до 10 балів;
- Креативний підхід, оригінальність виконаної роботи – до 10 балів;
- Кількість залучених до масових заходів учасників – до 5 балів;
- Якість поданих робіт та естетичність оформлення матеріалів – до 10 балів.

Максимальна кількість набраних балів – 70.

Матеріали, подані керівниками (сценарії, розробки), оцінюються окремо та можуть бути надіслані для участі у фахових конкурсах.

Роботи, які не відповідають умовам Конкурсу, розглядатися не будуть!

6. Підбиття підсумків та нагородження переможців

Для підбиття підсумків обласного етапу Конкурсу створюється журі. Відповідно до протоколу рішення журі, переможці та призери Конкурсу визначаються відповідно до критеріїв оцінювання за найбільшою кількістю набраних балів.

Переможці та призери нагороджуються Грамотами, учасники – Сертифікатами ДООЕНЦ, їх керівники отримують Подяки ДООЕНЦ. Кращі методичні розробки будуть опубліковані на сайті центру.

Роботи-переможці беруть участь у Всеукраїнському етапі (якщо такий буде проводитися у поточному році).

Додаток 2 до листа
Донецького обласного
еколого-натуралістичного
центру
30.11.2023 № 149

**Інструктивно-методичні матеріали
до проведення обласного етапу Всеукраїнського природоохоронного
конкурсу «Годівничка»**

Однією з найбільш розповсюджених груп теплокровних тварин є птахи. Вона налічує близько 8600 сучасних видів, в Україні – близько 360 видів. Птахи мають дуже велике наукове, виховне й естетичне значення. Вони є об'єктами наукових досліджень, моделями для вивчення біологічних процесів, чудовою прикрасою лісів, полів, лук – невід'ємною, складовою частиною рідної природи.

Урбанізація та руйнівні катаклізми ХХ століття значно зменшили чисельність пташиного населення, хоча сучасна людина, як і раніше, потребує товариства пернатих друзів. Тому на сьогодні досить гостро стоїть питання охорони птахів.

Охороняти треба не тільки рідкісних і зникаючих птахів, а й усіх птахів, у тому числі й тих «шкідливих», яких у минулому винищували. У природі немає так званих безумовно шкідливих птахів. Пристосовуючись до умов існування, птахи можуть вступати в тимчасові суперечності з потребами людини. Отже, вирішуючи долю тих чи інших птахів, треба враховувати всі особливості їхнього життя, переглянути всі форми взаємовідносин між ними і людьми, для того, щоб в умовах сучасного науково-технічного прогресу знайти можливість зберегти світ пернатих не тільки для нинішнього, а для майбутніх поколінь.

Перша й основна умова для дійової охорони птахів – збереження в порівняно сталому стані їхніх місць гніздування і кормової бази.

Друга, не менш важлива умова збереження птахів – підгодівля птахів у несприятливий час, оскільки для птахів голод – одна з основних причин загибелі взимку. Зимові та весняні снігопади, обмерзання та покриття льодом гілок дерев, природні вороги призводять до загибелі великої кількості птахів. Вміло організована підгодівля сприяє не лише виживанню птахів, а також подальшому їх закріпленню на гніздових ділянках.

Підгодівлею птахів займаються всі, кому небайдужа доля птахів. Але не всі, на жаль, знають, як правильно організувати підгодівлю птахів.

Підгодівля птахів проводиться в три етапи:

1-й етап триває на протязі вересня-жовтня. У природі ще багато кормів, але птахів привчають до певних ділянок, де в майбутньому буде проводитися підгодівля. У цей період даються різноманітні корми (насіння соняшника, гарбуза, проса, крихти білого хліба), один раз на добу в

невеликій кількості. Одночасно проводиться заготівля кормів для зимової підгодівлі птахів. У цей же період проводять висаджування горобини, калини, бузини деревоподібної чорної, ялівця, степової вишні, жимолості татарської, обліпихи, глоду, бересклету, шипшини для створення кормової бази для птахів в майбутньому.

2-й етап – основний, проходить протягом листопада-лютого. Найбільшої підтримки від нас чекають комахоїдні птахи: синички, повзики, пищухи. Серед найпоширеніших кормів, що можна використовувати для підгодівля птахів узимку можна назвати:

- насіння соняшника (несмажене) дуже люблять снігурі та синиці. Можна трохи розтовкти його пляшкою чи качалкою;
- насіння коноплі – люблять усі зерноїдні птахи;
- овес – їдять вівсянки та чубаті жайворонки;
- просо, пшоно – найулюбленіша їжа для вівсянок, жайворонків, синиць та горобців;
- насіння кавунів – корм для синичок та повзиків;
- насіння дині – всі птахи полюбляють;
- крихти сухого білого хліба (чорний не можна ні в якому разі) – корм для багатьох птахів;
- сире несолоне сало, сирі чи варені кістки – улюблені ласощі синиць;
- ягоди горобини і бузини – улюблені ласощі дроздів;
- насіння ясеня – ласощі для снігурів;
- насіння бур'янів (лобода, кропива, кінський щавель) – корм для всіх зерноїдних птахів.

Підгодівля проводиться щоденно. Корм бажано закладати в годівниці в одні і ті ж години. Якщо птахи не підгодовують більше тижня вони залишають цю ділянку і перелітають в інші місця.

Водоплавні птахи підгодовуються зерном пшениці, гороху, проса, рапсу безпосередньо біля водойм з розрахунку 200 г на одну особину. Корма бажано висипати на мати з соломи чи очерету.

При всіх типах підгодівлі біля годівниць треба розмішувати пісок, дрібний гравій, гальку, особливо в болотистих місцевостях. Там, де поблизу немає водойм, встановлення напувалок – дуже вдалий засіб для приваблювання птахів.

3-й етап підгодівлі триває протягом березня–квітня. Весняні снігопади та похолодання небезпечні особливо для тих видів птахів, що прилітають рано: шпаки, жайворонки, білі плиски, горихвістки-чорнушки, строкаті мухоловки, вільшанки. Птахи виснажені під час міграцій, до того ж у них триває перед гніздова линька. В цей період, крім звичайних кормів до раціону можна включити личинок борошняного хрущака (розводять штучно), личинок реп'яхової молі (міститься в насінні реп'яхів), мотиль. По закінченню сезону підгодівлі територія біля годівниці перекопується, посипається вапном з метою дезінфекції.

Годівниці.

Конструкція годівниці не має суттєвого значення для успішної підгодівлі птахів, важливіше щоб в ній постійно знаходився прийнятний для птахів корм. Годівниці бувають відкритого та закритого типів.

- Найпростішої годівничкою є звичайна фанерна дощечка з бортами 3-5 см, її краще чіпляти під якимось навісом. З метою більш раціонального використання кормів краще робити годівниці з дахом, щоби вони не мокли.
- Годівниці-автомат зручні у користуванні, оскільки в них корм, в міру поїдання птахами, досипається. Годівницю-автомат можна зробити з пляшки.
- Годівниці-курени. Деякі птахи взимку годуються на землі. Це кільчаста горлиця, посмітюха, вівсянка звичайна, сіра куріпка. Цим птахам годівниці встановлюють на землі. Для цього робиться плескатий дах розмірами 1,5х1,5 м або 2х2 м. або у вигляді куреня, відкритого з обох боків на випадок небезпеки. Якщо випадає великий сніг, територію біля такої годівниці присипають половиною, соломною, корою.